

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ

Маргарита МАЛАХОВА
(Київ, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА-ІНСТРУМЕНТАЛІСТА: ТЕХНОЛОГІЯ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ

Виклики сучасності – технологічні, інформаційні, соціальні – обумовили зміни у векторі вищої освіти й змістили акценти в освітньому процесі «з навчання на розвиток, на формування професійних настанов» [5, 23]. Розвиток системи неперервної освіти, «освіти впродовж усього життя», актуалізував означену тенденцію – не споживати, а генерувати, адже, «вміння та навички кожної людини самостійно й ефективно вчитися та креативно працювати стають нагальною потребою» [3, 87].

В умовах швидких інформаційних потоків час, як ресурс, переходить у категорію цінності й набуває особливого значення, оскільки уміння його раціонально використовувати, умовно «керувати часом», виявляється однією з найважливіших здатностей сучасної людини. У професійній діяльності музиканта-інструменталіста готовність та здатність організувати власний професійний простір претендують на роль домінантної компетентності в арсеналі фахівця, основи якої закладаються у процесі набуття фахової освіти, зокрема на заняттях зі спеціального інструменту.

Відповідно до нових стандартів вищої освіти, основну частину навчання студентів-інструменталістів складає самостійна робота. Цей вид діяльності «є одним з найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, поза аудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом» [4, 7], «сприяє повноцінному навчанню, дає можливість майбутнім учителям музичного мистецтва стати повноцінними фахівцями та учасниками ринку праці» [5, 23].

Найважливішою метою самостійної роботи є розвиток самостійного мислення студентів, що вимагає від них творчої ініціативи, бачення нових комбінацій, здатності до індивідуального прийняття рішень, а також розв'язування різних проблем перед прийняттям рішень, навичок самостійної навчально-пошукової роботи [4, 8].

У роботі студента-інструменталіста над музичними творами самостійна робота посідає особливе місце і є домінуючою, а за умови наявності уміння її ефективно використовувати стає потужним засобом інструментально-виконавського та особистісного вдосконалення.

На заняттях зі спеціального інструменту більшість студентів схильні керуватися побажаннями викладача, очікувати на його поради й аналітику. Задля подолання цього стереотипу необхідно впроваджувати в освітній процес особистісно-орієнтовані технології навчання, які покликані активізувати мотиваційну сферу та ефективно мислення студентів, зокрема, в організації самостійної роботи студента-інструменталіста використовувати механізми раціонального прогнозування та керування означеним процесом.

Дієвим інструментом в організації самостійної роботи студента-інструменталіста може стати використання технології тайм-менеджменту, як педагогічної технології в житті студента – послідовної й цілеспрямованої діяльності, що ґрунтується на застосуванні технік організації особистої та навчальної діяльності в повсякденній практиці з метою оптимального використання власного вільного часу [1, 22].

Технологія тайм-менеджменту, як організаційно-технічна складова навчально-виховного процесу студентів, має такі основні ознаки: алгоритмічність у самоорганізації навчальної діяльності; унікальність особистісного стилю кожного студента в здійсненні самоорганізації навчальної діяльності; постійна готовність оптимально використовувати власний вільний час [2, 289].

Ефективність самостійної роботи залежить від форм її організації, змісту, взаємозв'язку та характеру завдань. Саме тому вона має відбуватися під контролем викладача й бути

побудованою відповідно до структурних компонентів технології тайм-менеджменту: формулювання мети, розподіл часу, прийняття рішень, постановка цілей, організація та реалізація, контроль [1, 21].

Практичний досвід засвідчує, що ефективними для набуття навичок самостійного планування й обрання інструментів роботи над музичними творами є: метод моделювання – проведення уроку або частини заняття у режимі «самостійної роботи над твором»; метод «мозкового штурму» – як інструмент для активації творчих ідей щодо образу твору, емоційних градацій, шляхів подолання труднощів у локальних фрагментах твору тощо; дискусія – обговорення різних питань з метою винайдення ефективного вирішення проблеми, оптимальної відповіді на запитання; самостійне вивчення музичних творів за планом, розробленим студентом; словесний аналіз музичних творів у виконанні відомих виконавців, інших студентів тощо.

Великого значення набуває конкретність домашнього завдання, окреслення загального плану роботи, визначення цілей та інструментів для їх реалізації. У результаті кожного власного заняття студент має чітко розуміти, який обсяг конкретних завдань вдалося виконати. Самоаналіз власних дій, постановка запитань самому собі – дієві інструменти для ефективної самостійної роботи над музичними творами.

Контроль і оцінювання самостійної роботи студента-інструменталіста передбачає виконання завдань для самоконтролю та самоаналізу, оцінювання викладачем виконаних завдань, оцінку якості самостійної діяльності студента і здійснюється викладачем безпосередньо на індивідуальних заняттях [4, 22].

Технологія «тайм-менеджмент» за своєю суттю є глибоко педагогічною, оскільки включає взаємодію викладача і студента; відповідає компонентам педагогічного процесу: має мету, завдання, зміст, методи, засоби, форми і результати взаємодії; формує ціннісний підхід до часу, феномена самоорганізації, процесу навчання; сприяє особистісному зростанню

студента, здійснюючи часову навігацію самостійної роботи та конкретних умінь самоорганізації [1, 21].

Залучення технології тайм-менеджменту до організації самостійної роботи студента-інструменталіста у контексті педагогічної технології сприяє: розвитку мотивації до обраної професії шляхом формування аксіологічних настанов щодо цінності часу і його раціонального використання; активації індивідуального мислення, навичок самоаналізу та самокорекції і, як результат, набуттю досвіду ефективного вирішення професійних завдань.

Література:

1. Дудка Т. Педагогічна технологія «тайм-менеджмент» як засіб формування професійного інтересу студентів до туристичної. *Обрії*. 2014. № 1 (38). С. 20–23.
2. Іванова Г. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. *Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць*. Кривий Ріг: ВЦ КДПУ; Айс Принт. 2017. № 1 (50). С. 282–292.
3. Маруховська-Картунова О. Тайм-менеджмент: сутність, багатоманітність визначень та основні типи. *Virtus: науковий журнал*. 2017. № 14. С. 87–90.
4. Методичні основи організації самостійної роботи студентів у класі баяна-акордеона / [уклад. Бегун-Трачук Л.О.]. Мукачево: МДУ, 2017. 26 с.
5. Олексюк О. Модель технології тайм-менеджменту в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Вип. 195. С. 22–27.